

HIVERNADA DE LÀRIDS (AVES: LARIDAE) AL LITORAL DEL PRINCIPAT I DEL PAÍS VALENCIA (1980 i 1981)

Enric Carrera i Gallissà *

Rebut: maig 1982

SUMMARY

Wintering of gulls (Aves: Laridae) on the coast of Catalonia and València (NE Spain) in 1980 and 1981

The results of two winter censuses of gulls, performed on the Spanish Mediterranean coast, in the provinces of Girona, Barcelona, Tarragona, Castelló and València in 1980 and 1981, are given.

The results obtained were:

Species	1980	1981	Estimated minimum
Larus fuscus	5,401	4,807	6,000
Larus argentatus	27,616	21,591	30,000
Larus melanocephalus	15,593	12,571	18,000
Larus minutus	501	852	1,000
Larus ridibundus	59,321	54,961	75,000
Total:	108,432	94,781	130,000

The main concentrations of gulls were observed in Roses bay ($\approx 15,000$ individuals), Medes Islands ($\approx 15-17,000$), Barcelona-Llobregat Delta ($\approx 8-9,000$), L'Ametlla-Ebre Delta ($\approx 22,000$), Vinaròs-Castelló ($\approx 20,000$), Albufera and surroundings ($\approx 15,000$).

The most important novelties observed between this and another census realized in the same area in the 1977 and 1979 winters (CARRERA *et al.*, 1981a), are:

Larus fuscus: A remarkable increase in the censused figure, due to a better census of the Castelló province fishing harbours (Benicarló-Grau), where the 50 % of the total censused on the coast was found.

Larus argentatus: An increase of the censused figure due to a better counting of the Medes Islands sleeping place and other littoral coast points. By checking the ratio adults/subadults-immatures by province, we find that the percentage becomes more equal as we move farther from the principal reproduction centres (province of Girona).

* Consell de Cent, 341, 4t. 1a. Barcelona, 7.

Two new winter recoveries of birds born in the Medes Islands, one in the Camarque and the other in Castelló, are commented.

Larus melanocephalus: An increase of the censused figure due to a better census of the fishing harbours of the province of Castelló, that had been subestimated in previous census.

Larus minutus: The concentration of about 1,000 individuals at the Llobregat Delta is maintained. Sporadic observations in other places of Catalonia are performed.

Larus ridibundus: The main reasons for the traditional low estimation of this species are commented. A minimum estimated figure per province is given.

No observation of **Rissa tridactyla**, **Larus canus**, **Larus marinus**, **Larus adouinii**, is performed.

INTRODUCCIÓ

La hivernada de làrids al Principat i a bona part del País Valencià ha estat àmpliament descrita per CARRERA *et al.* (1981a) prenent com a base els dos censos realitzats durant els hiverns de 1977 i 1979, al litoral comprès entre Girona i València.

Posteriorment, i gràcies a la col·laboració d'una quinzena d'ornitòlegs catalans i valencians, s'han continuat aquests recomptes durant els hiverns de 1980 i 1981, la qual cosa ens ha permès de confirmar les tendències observades en els anteriors recomptes i poder precisar més exactament el nombre i la distribució d'algunes espècies.

MATERIAL I MÈTODES

El mètode de cens ha estat el mateix que el descrit per als anteriors recomptes (CARRERA *et al.*, 1981a).

Per al cens de 1980 es varen visitar un total de 43 localitats entre Portbou (Girona) i Gandia (València) des de l'1 de gener al 3 de febrer.

La cobertura i fiabilitat del cens fou en general força bona al Principat (sens dubte la millor dels censos realitzats fins ara), i correcta a Castelló i València.

Per al cens de 1981 es varen visitar un total de 53 localitats des de Portbou (Girona) fins a Sueca (València) entre el 5-XII-1980 i el 7-II-1981.

Tot i que el nombre de localitats censades fou més gran que el 1980, la fiabilitat del recompte al Principat fou menor, donat que les noves localitats no tenien un

pes específic prou important ni acollien cap joca nova; per altra banda, es varen censar amb menys cura alguns punts importants com: Roses, illes Medes, Barcelona-delta del Llobregat i el delta de l'Ebre.

A l'hora de valorar globalment les diferències entre els censos de 1977, 1979, 1980 i 1981, cal tenir present, també, alguns aspectes com:

- manca de prospecció de determinats indrets importants;
- influència en realitzar els censos de ports pesquers en dies feiners o festius;
- mobilitat de les joques;
- oscil·lació normal dels efectius entre els hiverns.

Les grans concentracions de làrids es mantenen fonamentalment en els mateixos indrets descrits per CARRERA *et al.* (1981a). Aquests nuclis han estat durant els darrers anys: badia de Roses (≈ 15.000 individus), illes Medes ($\approx 15-17.000$), Barcelona-delta del Llobregat ($\approx 8-9.000$), l'Ametlla-delta de l'Ebre (≈ 22.000), Vinaròs-Castelló (≈ 20.000), l'Albufera i rodalies (≈ 15.000).

Cal destacar, respecte al cens 1977-79, la disminució del binomi Barcelona-delta del Llobregat, a causa, fonamentalment, de manca de prospecció, i el notable augment detectat en la costa compresa entre Vinaròs i Castelló, a causa de la millor qualitat del cens, zona que es confirma com el segon nucli en importància numèrica a continuació del delta de l'Ebre.

La xifra total de làrids censats supera lleugerament els cent mil exemplars (108.432 el 1980) la qual cosa confirma les nostres anteriors estimacions (CARRERA *et*

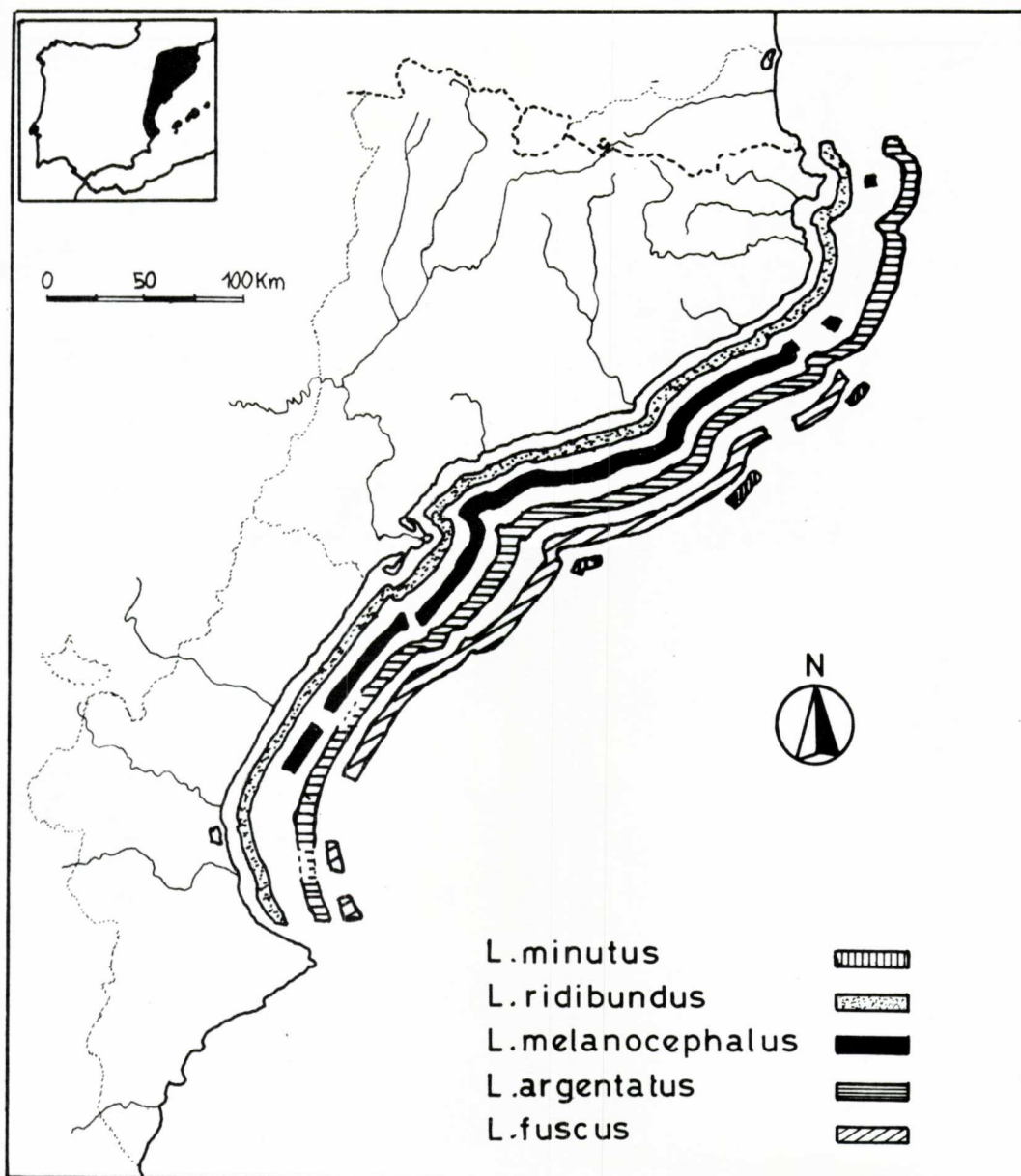

Fig. 1. Mapa de distribució qualitativa per espècies.
Qualitative distribution map per species.

al., 1981a): «... la xifra real del cens arribaria a ésser superior a 100.000 exemplars».

La xifra actual cal considerar-la per sobre dels 130.000 exemplars, que es concretarien en un augment sobre la quantitat censada, de 16.000 *Larus ridibundus*, 3.000

Larus melanocephalus, 3.000 *Larus argentatus* i 600 *Larus fuscus*.

Cal esmentar l'absència d'observacions de *L. canus*, *L. marinus*, *L. adouinii* i *Rissa tridactyla*, que escassament han estat citades a l'hivern en aquest litoral.

TAULA I. Resultats dels censos de 1980 i 1981.
Results of 1980 and 1981 censuses.

Localitat	Província	<i>Larus ridibundus</i>		<i>Larus melanocephalus</i>		<i>Larus argentatus</i>		<i>Larus fuscus</i>		<i>Larus minutus</i>	
		1980	1981	1980	1981	1980	1981	1980	1981	1980	1981
Portbou	Gi	0	10	0	0	300	192	0	0	0	0
Colera	Gi	33	0	0	0	3+	3+	0	0	0	0
Llançà	Gi	25	16	0	0	8	1	0	0	0	0
Port de la Selva	Gi	75	384	0	0	15	89	0	0	0	0
Cap de Creus	Gi	0	0	0	18	1.700	1.275	0	0	0	0
Cap de Norfeu	Gi	0	50	0	0	500	100	0	0	0	0
Punta Falconera	Gi	—	0	—	0	—	200	—	0	—	0
Badia de Roses	Gi	13.016	4.000	0	0	925	400	0	0	0	3
Platja Rogera	Gi	—	3.500	—	0	—	250	0	0	0	0
Escala-Estartit	Gi	—	0	—	0	—	0	—	0	—	0
Illes Medes	Gi	+	275	0	0	17.000	13.274	0	0	0	0
Platja de Pals	Gi	—	+	—	0	—	+	—	0	0	0
Begur	Gi	—	0	—	0	—	10	—	0	—	0
Callella de Palafrugell	Gi	0	100	0	0	250	160	0	0	0	0
Palamós	Gi	874	240	0	0	15	330	0	0	0	0
St. Feliu de Guíxols	Gi	0	40	0	0	50	12	0	0	0	0
Lloret	Gi	—	150	—	40	—	+	—	0	—	8
Blanes	Gi	300	220	31	15	12	42	0	0	0	0
TOTAL GIRONA		14.323	8.985	31	73	20.778	16.338	0	0	0	11

TAULA I (continuació)

Localitat	Província	<i>Larus ridibundus</i>			<i>Larus melanocephalus</i>			<i>Larus argentatus</i>			<i>Larus fuscus</i>			<i>Larus minutus</i>		
		1980	1981	1980	1980	1981	1980	1980	1981	1980	1981	1980	1981	1980	1981	1980
Desemb. Tordera	B	400	200	7+	0	292	48	2	0	0	0	0	0	0	0	0
Pineda	B	255	+	50	+	1	+	2	0	0	0	0	0	0	0	0
Calella	B	—	+	—	+	—	+	—	0	—	—	—	—	—	—	—
Sant Pol	B	160	+	75	+	21	+	11	+	+	+	+	+	+	+	+
Arenys de Mar	B	—	380	—	20	—	69	—	0	—	—	—	—	—	—	—
Llavaneres-Caldetes	B	800	55	100	0	0	10	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Mataró	B	—	1.415	—	10	—	145	—	15	0	0	0	0	0	0	0
Vilassar de Mar	B	—	492	—	94	—	112	—	45	0	0	0	0	0	0	0
Premià de Mar	B	450	560	0	155	50	5	0	0	0	0	0	0	0	0	0
El Masnou	B	820	455	0	0	95	10	0	1	0	0	0	0	0	0	0
Desemb. Besòs	B	2.000	—	0	—	350	—	60	—	0	—	—	—	—	—	—
Port de Barcelona	B	2.550	3.310	150	370	785	880	530	25+	0	0	0	0	0	0	0
Delta del Llobregat	B	3.400	50+	1.100	462+	1.500	51+	92	59	500	841	500	841	500	841	841
Vilanova i la Geltrú	B	750	2.250	175	100	35	65	116	185	0	0	0	0	0	0	0
TOTAL BARCELONA		11.585	9.167	1.657	1.211	3.129	1.395	813	330	500	841	500	841	500	841	841
Port de Tarragona	T	775	1.100	10	100	55	55	735	365	0	0	0	0	0	0	0
Cambrils	T	820	530	+	700	89	112	50	233	0	0	0	0	0	0	0
Ametlla de Mar	T	3.010	3.050	7.500	2.300+	11	250	54	70	1	0	0	0	0	0	0
Delta de l'Ebre	T	8.790+	3.750+	+	1.000	881	783	446	299	0	0	0	0	0	0	0
St. Carles de la Ràpita	T	—	1.697	—	0	—	173	—	10	0	0	0	0	0	0	0
TOTAL TARRAGONA		13.395	10.127	7.510	4.100	1.036	1.373	1.285	977	1	0	1	0	1	0	0

TAULA I (continuació)

Localitat	Província	<i>Larus</i>									
		<i>ridibundus</i>		<i>melanocephalus</i>		<i>argentatus</i>					
		1980	1981	1980	1981	1980	1981				
Vinaròs	CS	1.100	2.550	600	1.300	100	15	380	140	0	0
Benicarló	CS	115	425	40	175	16	25	40	50	0	0
Peníscola	CS	2.675	2.310	4.100	3.255	600	775	2.195	2.675	0	0
Orpesa, mar	CS	0	0	0	0	0	25	0	43	0	0
Benicàssim	CS	0	25	0	0	0	13	0	6	0	0
Castelló, el Grau	CS	1.975	745	1.155	73+	560	129	405	95	0	0
Castelló, port	CS	—	2.702	—	2.075	—	393	—	277	0	0
Borriana	CS	765	1.227	500	307	230	272	230	93	0	0
Almenara	CS	226	340	0	0	100	70	1	8	0	0
Nules	CS	0	—	0	—	0	—	0	—	0	—
Moncofa	CS	0	—	0	—	0	—	0	—	0	—
Xilxes	CS	0	—	0	—	0	—	0	—	0	—
TOTAL CASTELLO		6.856	10.324	6.395	7.185	1.606	1.717	3.251	3.347	0	0
Sagunt	V	—	6	—	0	—	8	—	0	—	0
Pobla de Farnals	V	—	247	—	0	—	35	—	8	—	0
Almàssera	V	685	1.425	0	2	472	515	5	128	0	0
Platja de Malva-rosa	V	1.845	850	0	0	200	50	30	14	0	0
Albufera	V	4.222	6.300	0	0	80	130	0	3	0	0
Perelló	V	—	560	—	0	—	0	—	0	—	0
Sollana	V	—	1.300	—	0	—	0	—	0	—	0
Sueca	V	4.450	5.670	0	0	3	30	1	0	0	0
Cullera	V	1.500	—	0	—	40	—	0	—	0	—
Gandia	V	460	—	0	—	275	0	16	—	0	—
TOTAL VALENCIA		13.162	16.358	0	2	1.070	768	52	153	0	0
GRAN TOTAL		59.321	54.961	15.593	12.571	27.616	21.591	5.401	4.807	501	852

COMENTARI PER ESPÈCIES

Larus fuscus

Un dels resultats més interessants d'aquest cens és el notable increment d'exemplars observats d'aquesta espècie, a causa, fonamentalment, d'un cens més acurat dels ports pesquers de Castelló (Vinaròs, Peníscola i el Grau) on s'arreplega el 50 % de la totalitat dels individus censats.

La xifra real s'estima que no és inferior als 6.000 exemplars.

La distribució es manté igual a l'observada en els anteriors recomptes.

Larus argentatus michahellis

El resultat general de tot el cens resta molt influït per la qualitat del recompte de les Medes, lloc on s'arrepleguen al voltant del 75 % del total d'argentades. En aquestes illes, hi dormen, pel cap baix, 17.000 exemplars que provenen quasi tots del litoral gironí i alguns de l'interior del continent (1.500, com a mínim).

Durant els darrers hiverns hem pogut realitzar un recompte més acurat de la resta del litoral d'estudi, i això ens permet estimar una xifra total de 30.000 exemplars amb una distribució qualitativa similar a les tendències observades en anteriors censos.

El percentatge adults/immaturs-subadults (vegeu taula II), que no s'havia controlat fins ara, posa de manifest el fet que a mesura que ens allunyem dels principals nuclis de reproducció (província de Girona) el percentatge adults/immaturs, es va igualant.

Pel que fa a la xifra total censada, podem estimar-la en un 65-70 % d'adults i la resta entre immaturs i subadults.

Altres aspectes de la hivernada d'aquesta espècie al Principat i País Valencià, han estat ja estudiats per CARRERA *et al.* (1981a, 1981b) i CARRERA & VILAGRASA (1983). A tots els comentaris realitzats en aquestes publicacions caldria afegir els que es dedueixen de dues noves recuperacions hivernals d'exemplars nascuts a les Medes, un a la Camarga francesa, que confirma la teoria de CARRERA & VILAGRASA (1983), i un altre al Grau de Castelló, que amplia el límit sud de l'àrea hivernal de la població gironina.

TAULA II. Relació percentual adults/immaturs-subadults de gavià argentat per províncies. Herring gull adults/immaturs-subadults rate from different provinces.

Província	Hivern 1980	Hivern 1981
Girona	75/25	70/30
Barcelona	60/40	65/35
Tarragona	55/45	50/50
Castelló	48/52	—

Larus melanocephalus

L'estimació de CARRERA *et al.* (1981a) fou en general força correcta, malgrat tot, el cens més acurat que vàrem realitzar a la província de Castelló, ens fa estimar la xifra total mínima en 18.000 individus.

Els límits de distribució són pràcticament iguals: al nord Lloret (Girona) i al sud Borriana (Castelló), si bé hi ha dues observacions de petits grups al cap de Creus i Almàspera.

Els principals nuclis (en importància) es mantenen a l'Ametlla-delta de l'Ebre (6-8.000 exemplars), Vinaròs-Peníscola (4.000-5.000), subestimat per ISENMANN (1976) i CARRERA *et al.* (1981a), i Barcelona-delta del Llobregat (1.000-2.000) localitats que acullen conjuntament a la vora del 80 % del total censat.

Larus minutus

Es manté la concentració d'un miler d'exemplars a les platges del delta del Llobregat. A la resta del litoral es realitzen observacions d'exemplars aïllats a Roses, Lloret i l'Ametlla de Mar.

Larus ridibundus

Es tracta de l'espècie més comuna i abundant. Els seus efectius, al meu parer, han estat sempre subestimats per dos motius principals:

- Deficiència dels censos en una localitat tan important com el delta de l'Ebre. Fins ara en aquest indret s'han realitzat només recomptes parcials que no superen els 8.800 exemplars.

La xifra mínima caldria situar-la al voltant dels 15.000 individus.

— Pel fet d'ésser una espècie comuna arreu, la manca de cens a moltes localitats que en principi no són riques en altres espècies, fa que la xifra total sigui fàcilment inferior a la recomptada en alguns milers d'exemplars.

Amb les dades recollides en aquest cens, estimo que les xifres mínimes per província, serien:

Girona	15.000
Barcelona	12.000
Tarragona	20.000
Castelló	11.000
València	17.000
Total	75.000

Les concentracions més importants es mantenen al delta de l'Ebre, Roses, l'Albufera i Barcelona-delta del Llobregat.

Rissa tridactyla

No hem realitzat cap observació d'aquesta espècie en el litoral censat per nosaltres durant els hiverns de 1980 i 1981.

LLORENTE & MONTORI (1982) han fet, però, tot un seguit d'observacions molt interessants d'aquesta espècie en el litoral barceloní durant els mesos de desembre 1979, febrer 1980 i novembre 1980. Citen petits grups de 6 a 63 individus, fonamentalment subadults, a partir de 4 milles marines de la costa.

Aquestes observacions posarien de manifest que la hivernada d'aquesta gavina al nostre litoral és més important i regu-

lar del que en un principi s'havia estimat. Ara bé, és necessari realitzar més prospeccions marines, per tal de poder valorar exactament la magnitud de la hivernada d'aquesta espècie al litoral objecte d'estudi.

AGRAÏMENTS

A X. Vilagrassa, R. Nebot i R. Pardo per l'ajuda en el treball de camp i l'organització dels censos.

També vull expressar el meu agraïment a totes les altres persones que han col·laborat en el cens: R. Armendares, C. Carboneres, M. Espinosa, E. García, S. Lope, R. Llinàs, G. Llorente, A. Martínez, I. Martínez, A. Motis, J. Muntaner, D. Roselló i J. Sargatal.

BIBLIOGRAFIA

- CARRERA, E., FERRER, X., MARTÍNEZ, A. & MUNTANER, J. 1981. Invernada de láridos en el litoral mediterráneo catalán y levantino. *Ardeola*, 28: 35-50.
- CARRERA, E., NEBOT, R. & VILAGRASA, X. 1981. Comentaris sobre els desplaçaments erràtics de la població catalana de gavià argentat (*Larus argentatus michahellis*). *Butll. Inst. Cat. Hist. Nat.*, 47 (Secc. Zool., 4): 143-153.
- CARRERA, E., VILAGRASA, X. 1983. La colònia de gavià argentat (*Larus argentatus michahellis*) de les illes Medes. In: *Les comunitats naturals de les Illes Medes* (J. D. Ros, I. Olivella & J. M. Gili, eds.). Institut d'Estudis Catalans. Barcelona.
- ISENMANN, P. (1976). Note sur le stationnement hivernal de Laridés a la côte Méditerranéenne d'Espagne. *L'Oiseau et R. F. O.*, 46: 135-142.
- LLORENTE, G. & MONTORI, A. 1982. Algunas observaciones de *Rissa tridactyla* (Linn.) (Aves, Laridae) y *Stercorarius skua* (Brünnich) (Aves, Stercorariidae) en el litoral barcelonés. *Publicaciones del Departamento de Zoología*, 7: 81-83.